

येन सः संस्कारानैव्यावयस्तान् आयोज्य दृढान् कृत्वा आत्मानं चित्तं आत्मनि हृदयपुंडरीके संयम्य निरुप्य ॥ ३५ ॥ प्रसादेनैर्मन्त्रेण प्रसादं प्राप्तिं विना प्रसादं कथं लक्षणं तु यथा स्वमेव हासं गेनावस्थानमस्ति तथा यदा योगयुक्त्या चित्तं बहिः संज्ञाशून्यमंतः प्रचारि भवति तदेव प्रसादचिह्नं ॥ ३६ ॥ एषा प्रसादरूपा गतिमार्गः प्रवर्त्तते ताः प्रवृत्तयः त्रैकालिकाः पदार्थास्ताम्परिणामजान् अतीताननागतान्श्चात्र पश्यंति योगिनः ॥ ३७ ॥

आयोज्य सर्वसंस्कारान् संयम्यात्मानमात्मनि ॥ सतद्वृत्तशुभं वेत्ति यस्माद्भूयोन विद्यते ॥ ३५ ॥ प्रसादे चैव सत्त्वस्य प्रसादं समवाप्नुयात् ॥ लक्षणं हि प्रसादस्य यथा स्यात्स्वप्नदर्शनं ॥ ३६ ॥ गतिरेषा तु मुक्तानां ये ज्ञानपरिनिष्ठिताः ॥ प्रवृत्तयश्च याः सर्वाः पश्यंति परिणामजाः ॥ ३७ ॥ एषा गतिर्विरक्तानामेष धर्मः सनातनः ॥ एषा ज्ञानवतां प्राप्तिरेतद्वृत्तमनिर्दिष्टं ॥ ३८ ॥ समेन सर्वभूतेषु निस्पृहेण निराशिषा ॥ शक्या गतिरियं गंतुं सर्वत्र समदर्शिता ॥ ३९ ॥ एतद्वः सर्वमाख्यातं मया विप्रर्षिसत्तमाः ॥ एवमाचरत क्षिप्रं ततः सिद्धिमवाप्स्यथ ॥ ४० ॥ गुरु उवाच इत्युक्ता स्ते तु मुनयो गुरुणा ब्रह्मणा तथा ॥ कृतवन्तो महात्मानस्ततो लोकांश्च कम्वाप्नुवन् ॥ ४१ ॥ त्वमप्येतन्महाभागमयोक्तं ब्रह्मणो वचः ॥ सम्यगाचर शुद्धात्मंस्ततः सिद्धिमवाप्स्यसि ॥ ४२ ॥ वासुदेव उवाच इत्युक्तः स तदा शिष्यो गुरुणा धर्ममुत्तमं ॥ चकार सर्वकौंतेय ततो मोक्षमवाप्तवान् ॥ ४३ ॥ कृतकृत्यश्च स तदा शिष्यः कुरुकुलो द्वह ॥ तत्पदं समनुप्राप्तो यत्र गत्वानशोचति ॥ ४४ ॥ अर्जुन उवाच कोन्वसौ ब्राह्मणः कृष्णकश्च शिष्यो जनार्दन ॥ श्रोतव्यं चेन्मयैतद्वै तत्त्वमाचक्ष्व मे विभो ॥ ४५ ॥ वासुदेव उवाच अहं गुरुर्महाबाहो मया शिष्यं च विद्धि मे ॥ त्वत्प्रीत्या गुह्यमेतच्च कथितं ते धनं जय ॥ ४६ ॥ मयि चेदस्ति ते प्रीतिर्नित्यं कुरुकुलो द्वह ॥ अध्यात्ममेतच्छ्रुत्वा त्वत्सम्यगाचर सुव्रत ॥ ४७ ॥ ततस्त्वं सम्यगाचीर्णे धर्मे स्मिन्नरिकर्षण ॥ सर्वपापविनिर्मुक्तो मोक्षं प्राप्स्यसि केवलं ॥ ४८ ॥ पूर्वमप्येतदेवोक्तं युद्धकाल उपस्थिते ॥ मया तव महाबाहो तस्मादत्र मनः कुरु ॥ ४९ ॥ मया तु भरत श्रेष्ठ चिरदृष्टः पिता प्रभुः ॥ तमहं द्रष्टुमिच्छामि संमते तव फाल्गुन ॥ ५० ॥ वैशंपायन उवाच इत्युक्तवचनं कृष्णं प्रत्युवाच धनं जयः ॥ गच्छावो नगरं कृष्ण गजसाङ्गयमद्य वै ॥ ५१ ॥ समेत्य तत्र राजानं धर्मात्मानं युधिष्ठिरं ॥ समनुज्ञाप्य राजानं स्वां पुरीं यातुमर्हसि ॥ ५२ ॥ इति श्रीमहाभारते आश्वमेधिके पर्वणि अनुगीता पर्वणि गुरुशिष्यसंवादे एकपञ्चाशत्तमोऽध्यायः ॥ ५१ ॥ ॥ गुरुशिष्यसंवादः समाप्तः ॥ ॥ ५३ ॥ ॥ ५३ ॥

॥ ३८ ॥ ३९ ॥ ४० ॥ ४१ ॥ ४२ ॥ ४३ ॥ ४४ ॥ ४५ ॥ अहमिति अहं क्षेत्रज्ञो गुरुः मनोमदीयं मया बोधनीयं एतेन आत्मनो गुरुरात्मैवेत्युक्तं भवति ॥ ४६ ॥ सम्यगाचरयमनियमादिनिष्ठो भव ॥ ४७ ॥ केवलमिति क्रममुक्तिव्यावृत्तिः ॥ ४८ ॥ प्रागुक्तं स्मारयति अस्य च तस्य च एकवाक्यतां कारयितुं पूर्वमिति ॥ ४९ ॥ कथामनुसंधत्ते मया त्वित्यादिना ॥ ५० ॥ ५१ ॥ ५२ ॥ इत्याश्वमे० नै० भारतभा० एकपञ्चाशत्तमोऽध्यायः ॥ ५१ ॥